

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

31.1.2014

Oulaisten kaupunki / Tekninen lautakunta
PL 59
86301 Oulainen

kaupunki@oulainen.fi

Asia:

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen mielipide Oulaisten Maaselänkankaan tuulivoimaosayleiskaavaluonnoksesta

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry (PPLY) kannattaa tuulivoimatuotannon lisäämistä silloin, kun sen rakentamisesta aiheutuu mahdollisimman vähän lintuihin ja muuhun luontoon kohdistuvia haittavaikutuksia. Esitettyjen tietojen valossa Oulaisten Maaselänkankaan alue vaikuttaisi soveltuvan tuulivoimatuotantoon kohtalaisen hyvin. Alue ei sijaitse lintujen päämuuttoreiteillä eikä sillä PPLY:n tietojen mukaan tavata kovin montaa sellaista pesimälintulajia, joka olisi yhtä aikaa suojellisesti arvokas ja herkkä tuulivoimaloiden haittavaikutuksille (törmäysriski, häiriövaikutus).

Kaava-aineistossa on nähtävillä vain ympäristöselvitysten yhteenveto, jonka perusteella voidaan tehdä vain rajallisia päätelmiä selvitysten riittävydestä ja vaikutusarvion luotettavuudesta. Kaavaluonnoksia nähtäville asetettaessa pitäisi olla julkisesti saatavilla kaikki se tieto, jonka perusteella hankkeen vaikutuksia on arvioitu. Esimerkiksi alkuperäisen linnustonselvityksen puuttuessa on hyvin vaikea arvioida tehtyjen linnustonselvitysten riittävyttä sekä hankkeen mahdollisia vaikutuksia etenkin alueen pesimälinnustoon. Nämä alkuperäisselvitykset tulee asettaa nähtäville viimeistään kaavaehdotusvaiheessa, jolloin tulee varautua vielä tarkentamaan suunnitelmia saadun palautteen perusteella. Vaihtoehtoisesti mielipiteitä esittäneiltä tahoilta voitaisiin pyytää erikseen tarkentavia kommentteja alkuperäisselvityksistä kaavaehdotuksen valmisteluvaiheessa, jolloin itse kaavaehdotuksen sisältöön ei välttämättä tarvitsisi enää puuttua nähtävillä olon jälkeen. PPLY tutustuisi mielellään linnustonselvitykseen tarkemmin ja esittäisi mahdollisten tarkentavien lisäselvitysten tarpeen jo ennen seuraavaa maastokautta. Alla esitämme ympäristöselvitysten yhteenvetoon perustuva mielipide linnusto- ja luontoselvityksistä sekä hankkeen vaikutuksista.

Pesimälinnusto

Pesimälinnustonselvityksessä on käytetty menetelminä pistelaskentaa, pöllökuunteluita, metson soidinpaikkojen kartoitusta ja petolintureviirien seuranta. Nämä menetelmät soveltuvat pääsääntöisesti hyvin pesimälinnustovaikutusten arviointiin. Pistelaskentaa parempi menetelmä olisi tosin ollut kartoituslaskenta, sillä kartoituslaskennalla saadaan yhtä pistettä laajempi tieto selvittävän alueen linnusta. Tuulivoimakaavoituksen tarpeisiin voidaan kartoitettaviksi kohteiksi valita suunniteltujen voimalapaikkojen ympäristöt sekä mahdolliset kartan perusteella ennalta arvioidut hyvät lintukohteet. Maaselänkankaan ympäristön luonteesta johtuen pistelaskentakin voi antaa riittävän kuvan alueen pesimälinnustosta, jos laskentapisteitä on riittävästi ja ne on hyvin sijoitettu.

Mantereelle rakennettavan tuulivoiman suunnittelussa tulee erityisesti huomioida petolintujen pesimäreviirit. Mainittu petolintureviirien seuranta tarkoittaa mahdollisesti lentävien lintujen havainnointia

petolintujen pesimäaikana. Emolintujen lentoreittien seuranta poikasaikana antaa hyvän kuvan petolintujen käyttämistä lentoreiteistä sekä vinkkejä pesäpaikkojen sijainneista. Voimalaitospaikat tulee suunnitella siten, että uhanalaisten petolintujen pesintämenestys ei voimaloiden rakentamisen myötä heikkene.

Metson soidinpaikkojen kartoitus ja pöllöreviirien etsintä vaikuttaisivat tehdyn riittävän asianmukaisesti, jotta nämä lajit voidaan huomioida voimalayksiköiden ja tielinjausten sijainneista päätettäessä. Likalanjärvi on aivan oikein tunnistettu suunnittelualueen lähistön tärkeimpänä lintukohteena. Arvion perusteella Likalanjärven linnusto ei merkittävästi kärsisi suunnitelluista tuulivoimaloista, mutta etenkin naurulokkien lentoreittien osalta lisätiedot olisivat tarpeen.

Muuttolinnusto

Hankealue ei sijaitse lintujen päämuuttoreiteillä, joten muuttolintuselvitykseltä ei vaadita vastaavaa tarkkuutta kuin lähempänä rannikkoa sijaitsevissa tuulivoimahankkeissa. Tuulivoimaloiden rakentamista pitäisikin ohjata Maaselänkankaan tavoin kauemmas rannikon muuttoreiteistä. Muuttolintuja on kuitenkin hyvä havainnoida muutamana hyvänä muuttopäivänä sekä keväällä että syksyllä, jotta voidaan tunnistaa mahdolliset paikalliset muuton johtolinjat sekä mahdollisesti lintujen säännöllisesti käyttämät lentoreitit pesimä-, yöpymis-, ja ruokailualueiden välillä.

Kaavaehdotuksessa voimat sijaitsevat pääosin pohjois-eteläsuuntaisena ryhmänä, mikä on muuttolintujen kannalta hyvä sijoittelumuoto. Lintujen muuttosuunnan mukainen voimaloiden sijoittelu ei katkaise muuttoreittiä ja helpottaa lintujen mahdollisuutta väistää voimat.

Sähkölinjat

Sähkönsiirto sähköasemalle aiotaan tehdä maakaapelointina, joten sillä ei ole haitallisia vaikutuksia linnustoon.

Muu eläimistö

Liito-orava- ja lepakkoselvitys näyttävät tehdyn asianmukaisesti. Muihin maanisäkkäisiin, sammakkoeläimiin, matelijoihin ja selkärannattomiin tuskin kohdistuu merkittäviä vaikutuksia tuulivoimaloiden rakentamisesta tavanomaisessa talousmetsäkäytössä olevalle alueelle.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja yhteisvaikutukset

Pesimälinnuston osalta laajojen ja myös useiden pienempien tuulivoimala-alueiden rakentaminen sisämaahan saattaa aiheuttaa merkittävän törmäysriskin pesiville uhanalaisille petolinnuille. Toistuvat pesivien lintujen törmäykset tuulivoimaloihin tulisivat johtamaan useiden reviireiden autioitumiseen ja siten muutenkin taantuvien lajien entistä nopeampaan häviämiseen linnustosta. Myös voimaloiden häiriövaikutus saattaa estää petolintujen asettumisen niiden aiemmin käyttämille pesimäalueille. Tuulivoimaloiden sijoittaminen on toteutettava Maaselänkankaan tapaan tiiviinä ryhmänä siten, että minkään törmäysalttiin, etenkin uhanalaisen, suuren petolinnun reviiri ei tuulivoimarakentamisen vuoksi joudu uhatuksi.

Ekologinen kompensatio

Tuulivoimapuistoja rakennettaessa alueen luonnontilaisuus heikkenee entisestään, vaikka voimalat rakennettaisiinkin jo ennestään ihmistoiminnan vaikutuksen alaisille paikoille. Voimaloiden ja niille tarvittavan tiestön rakentaminen johtaa vähintään pienimuotoiseen metsäelinympäristön vähenemiseen ja pirstoutumiseen. Luonnolle aiheutuvan haitallisen vaikutuksen kompensoimiseksi tulisikin samansuuruinen pinta-ala rauhoittaa ja/tai ennallistaa jossain hankealueen lähistöllä. Ilman tällaista kompensatiota luonto joutuu yhä ahtaammalle ihmisen toimintojen tehostuessa. Kaavoituksessa tulisikin jatkossa varautua tuulivoimalakaavoituksen ohella suojelualueverkoston parantamiseen ja heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamiseen sekä kestävästä energiantuotannosta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Kuten kaavoitusta varten laaditussa ympäristöselvityksessä todetaan, alue on varsin suurella todennäköisyydellä osa kuukkelin sekä usean boreaalisen taigametsävyöhykkeen petolinnun pesimäreviiriä. Kompensaatiotoimet voisivat kohdistua juuri näiden lajien elinolosuhteiden parantamiseen.

Yhteenveto

Oulaisten Maaselänkankaan alue soveltuu tuulienergian tuotantoon suhteellisen pienin ympäristövaikutuksin, vaikka esillä olevan ympäristöselvitysten yhteenvedon perusteella tarkka vaikutusten arviointi ei ole mahdollista. Kaavaluonnos vaikuttaa harkiten ja hyvin laaditulta, sillä uusien teiden ja muiden rakennelmien määrä on voitu pitää vähäisenä. Hankkeen toteuttamisella yksistään tuskin on kovin merkittäviä haitallisia vaikutuksia linnustoon tai muuhun eläimistöön.

Oulussa 31.1.2014

Esa Aalto
Puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen
Suojelutoimikunnan puheenjohtaja